

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Practica Octaviani Vestrii I. C. Foro Corneliensis

Vestri, Ottaviano

Coloniae Agrippinae, 1597

VD16 V 940

De summo Pœnitentario, ac sacræ pœnitentiariæ officio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63002)

mus, vt tradidit Barba. in d. clem. Et tres clericorum ordines Cardinaliū sibi cognomen assumpsere. Nam primò Præbyteri, mox Diaconi, & longo tempore post episcopi Cardinales appellari cœperunt, si Onuphrio Panuino credimus in libello, cui titulus est, de Episcopatibus, titulis & Diaconijs Cardinalium. Et Cardinales episcopi sunt septem, Præbyteri autem viginti octo. Et Diaconi Cardinales sexdecim. Quorum titulos ordinatim describunt Specu. de legato, §. sequitur Aluar. & Præpos. in cap. 1. Episcopum vel Abbatem, & Cassaneus in catalogo gloriæ mundi, in 4. part. consid. 10. & si numero plures arbitrati (vt diximus) Pontificis esse possunt, qui supernumerarij appellarentur, nisi aliter Pontifici placuerit, veluti citati Doctores, & qui peculiare libellos de Cardinalibus scripserunt, explicatum reliquere: ad quos hac in re oportet recurrere. Namque hoc in loco speciatim hac referre, non quadrat. Nic. Ant. Grauius.

De summo Pœnitentiario, ac Sacro Pœnitentiarie officio.

C A P. II.

S V M M A R I V M.

- 1 Pontifex, ligandi & soluendi in terris quemcumque vellet, potestatem habet.
- 2 Pœnitentiarij summi munus, & quomodo per maiores ecclesias vrbi, Pœnitentiarij siue vicarij ab eo substituti sint, & num. 6.
- 3 Pœnitentiario, (quem summum appellamus) quando credatur, & de eius formula in rescribendo.
- 4 Pœnitentiarie officium, viginti quatuor patronos habet.

5 Pœni-

8. *Pœnitentiarius quibus in causis rescribat, & de eo multa.*

6. *Dignitates principales in Vrbe, quæ sint.*

VIDES * quoque à Ro. Ponti. vniuersum orbem supplicem quotidie rescripta postulare, de his primum, quæ Seruator noster Iesus Christus Petro delegauit, nēpe ligandi, vel soluendi in terris quæcunque vellet, quibus verbis ego quatenus ad meum thema attinet, intelligo pro nunc tributam Petro potestatem ligandi suis legibus & eosdem soluendi, quos vellet: soluendi inquam, quasi via dispensationis à suæ humanæ legis obligatione. Amplius absoluendi quoque à commissis in diuinam legem pœnitentes, tamen via indulgentiæ, quam facultatem ad omnes Petri successores traductam credimus, eam tamen soluendi scilicet solet Ponti. vni ex Cardinalibus subdelegare, quem * summum vocamus. Pœnitentiarius, non tamen ita, vt non quandoque ipse manum apponat in hac specie, in qua summus pœnitentiarius, quatenus ad commissam in diuinam legem attinet, & eorum solutionem, subdelegatam iurisdictionem per plures vicarios & substitutos suos exerceat, quos pœnitentarios vocamus, qui que per maiores ecclesias vrbis diuisi sunt, nempe in ecclesijs diui Petri in Vaticano, diui Ioannis in Laterano, ac diuæ Mariæ maioris, dispensationes verò ab humanæ legis obseruatione non nisi ex causa, & per seipsum concedit, & ex generali Ponti. sublegatione, huiusmodi supplices audit, ac vbi eorum postulata viderit, si adsit causa, quæ petita concessio-

B 4

ni fa-

ni satis sit, & sit de rebus, solitis per ipsum concedi, rescribit ipse auctoritate apostolica, & sui officij non aliàs habito tunc à Pontifi. oraculo, sed ex generali illa subdelegatione asserit suis literis se de mandato Ponti. oraculo tunc habito rescribere: crediturq; * in hoc suæ assertioni, veluti de re ad officium suum spectante. Rescribit autem semper ad supplicationem partis Ponti. directam, & sub altera istarum formularum. Fiat in forma, fiat de speciali, fiat de expresso, quarum mutatione indicat rescribens taxatoribus postulanti gravitatem, & veluti per poenitentiarium formula rescripti variatur, ita per officiales alterantur solutionem taxæ, estque adeò ingens hodie humanæ legis sylva, tum pontificiæ, tum synodorum, cum denique cuiusvis regularis sodalitiij, seu monasticæ congregationis, ut homines tot laqueis ferè in compedibus positi priscam libertatem adsectantes ad ipsum poenitentiarium supplices confluant, qui ubi supplicis libellum manu sua signaverit, desuper diplomata sub nomine ac sigillo ipsius expediuntur. Et quia plerumque non aliàs præcisè rescribit, sed constituta de aliqua supplicis assertionè, tunc dat suo rescripto iudices, qui causa cognita actum absoluant, & vices suas in hoc subdelegat, habetque * hoc sacrum poenitentiarie officium pro commodiori omnium confluentium expeditione viginti quatuor patronos supplicum, quos eiusdem sacre poenitentiarie procuratores vocamus, hi veluti causarum patroni libellum tuarum precum dictitant, ac quasi causam orant apud ipsum summum Poenitentiarium, à quo

quo postulata concedi, & exinde diplomata expediri curat. Solet * etiam de pluribus, quæ iustitiam concernunt rescribere, ac ferè semper in utraque specie inferius notata concedere, utpote, Dispensationes matrimoniales in gradibus humana lege prohibitis, legitimaciones prolis, dispensationes quoque ob ætatis, vel alicuius membri defectum ad ordines, & ad beneficia, item ab incompatibilitate plurium beneficiorum absolutiones quoque ab homicidio in foro conscientiarum, & pro Clericis in utroque foro cum retentione beneficiorum, ac dispensatione ad alia. Similes à simonia, ab exilio. Item à iuramento ad effectum agendi, ac etiam à periurio, commutationes votorum, licentias quoque ab aliqua humanæ legis observatione, præsertim regularibus ab aliquo suæ regularis legis capite. Indulgentias etiam cum locis, tum etiã personis. Cæterum & commissiones etiam plures in forma iuris, utpote super declaratione nullitatis, vel validitatis matrimonij, quas declaratorias nuncupant, super confirmatione alienationis alicuius Ecclesiasticæ rei, quas si in euidentem, ac denique super cessione bonorum pro pauperibus, qui citra eorum culpam in egestatis perniciem inciderint, quas alienatiuas vocant pro laicis in terris Ecclesiæ, & extra, si tamen contra clericos petantur, vel si inter meros laicos, & extra statum temporalem Ecclesiæ, impetrans iureiurando obligatus esset, in qua specie etiam inter laicos iudicat semper Ecclesia, & pro clericis super admissione ad beneficium canonum, utpote capituli Odoardus, vel peruenit, in qua specie, siue pro clericis, siue pro laicis, semper rescribit, pro

ut de iure, & in omnibus alijs sunt rescripta huius officij admodum iusta, imò sancta, obstrepēt crabrones, quantum velint, fateor tamen defectum illorum executiones apud ordinarios in partibus, vel si pro regulari rescribat officium, apud ipsos prælatos, qui vbi nouerint, quem à summo poenitentiario rescriptum reportasse eorum inertia, & plerunque etiam inscitia, non quaerunt quid, & quomodo poenitentiaria rescribat, & absque alio processu permittunt impetrantes gaudere petitis, potius quàm impetratis, quòd si in præmissis ipsi non deficerent, cùm sacra poenitentiaria non consueuerit rescribere, nisi sacris canonibus conformia, vel si præter ea, non nisi ex iusta causa per impetrantem narrata, & cum deputatione iudicium, & exequutorum in partibus, apud quos tenentur impetrantes illam legitimis probationibus verificare, plures ex impetrantibus à postulatis repellerentur, & nemo illorum commodo & effectu, nisi vel iusta formam iuris & canonum, vel si præter non nisi ex iusta causa gaudere posset, paucioresque essent impetrantes, & omnis querelarum occasio cessaret, quam opinor ab ipsis conquirentibus potius, quàm à summo poenitentiario, eiusque officio accepto ferendam esse. Quod si quam retroactis temporibus ab ipso summo poenitentiario acceptam ferre potuissimus, Dignus Paulus nostra ætate Pontif. Max. omnes, si qui fortè erant lapsus, vel certius, vt alios ad emendationem prouocaret, correxit, & summa poenitentiaria officium pluribus optimis rescribendi formulis, & antiquarum reformati-
onibus instaurauit, & summo poenitentiario vi-

ros

ros à consilio & designatura suis grauissimos affectores dedit, ita, vt officium hoc ποινικιστήριον linguam euaserit.

A N N O T A T I O N E S.

Pœnitentiarium.) In Vrbe * post summum sacerdotium tres esse precipuos dignitatum gradus, in confesso est Vicecancellarij scilicet, Camerarij & maioris Pœnitentiarij, de quo hic est sermo. Cuius dignitas (si Gomesio credimus in præmiis regularum Cancellariæ) à Benedicto 2 in lucem producta fuit, & Eugenij Sixtiq̃ue deinde beneficijs aucta. Cæterum, si plura ad sacræ Pœnitentiariæ munus spectantia, de quæ eius origine, quantumq̃ue à veteri stylo diuersus sit hodiernus scire tibi sit curæ: Card. aliosq̃ue consulas interpretes in Clem. Ne Romani, de elect. & Gomesium cæteris diligentius atque vberius astruentem in libello, de Potestate & stylo officij sacri Pœnitentiariæ. Quorum dicta exscribere necessarium minimè duxi. Verùm illud silentio non inuoluā, superiore ætate in Ecclesia magnè fuisse auctoritatis hoc pœnitentiariæ officium, summoq̃ue in loco collocatum, veluti Cassiodorus, Socrates, & Sosomenus in historia ecclesiastica literis prodiderunt. Quod & Damasus in vita Marcelli comprobare videtur dum ait, Macellum Papam quindecim in Vrbe Cardinales constituisse propter baptismum & pœnitentiam multorum. Et hinc est, quod morte Pontificis hoc pœnitentiarij officium nequaquam expirat. Nam aliàs inanimarum periculum salutisq̃ue discrimen vertetur, vt animaduertit etiam Zabarel, in allegata Clem. Nic. Anto. Grauius.

De vtraque signatura, ac earum rescribendi
formulis.

C A P. I I I.

S V M.